

УДК 351.86

*Н. Г. Клименко,
к. держ. упр., доцент, докторант кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління
національною безпекою Національної академії державного управління при Президентові
України, м. Київ*

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ НЕДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ В ДЕРЖАВНОМУ РЕГУЛЮВАННІ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

*N. Klimenko,
PhD (Public Administration), associate professor, doctoral student of the Department of
globalistics, European integration and national security administration National Academy for
Public Administration under the President of Ukraine*

THE ROLE OF STATE REGISTRATION OF NON-STATE INSTITUTIONS IN THE STATE REGULATION OF THEIR ACTIVITIES IN THE FIELD OF NATIONAL SECURITY

У статті розглянуто погляди науковців на зміст державної реєстрації, досліджено організаційно-правові засади державної реєстрації недержавних інституцій (юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи), а також повноваження суб'єктів зазначеної державної реєстрації. В ході дослідження доведено, що зазначена державна реєстрація є заходом державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки та визначено роль державної реєстрації у державному регулюванні діяльності недержавних інституцій у цій сфері.

The article considers the views of scientists on the content of state registration, investigates the organizational and legal principles of state registration of non-state institutions (legal entities, individuals – entrepreneurs and public formations that do not have the status of a legal entity), as well as the powers of the entities of the said state registration. In the course of the study it was proved that the said state registration is a measure of state regulation of activities of non-state institutions in the field of national security, and the role of state registration in the state regulation of the activities of non-state institutions in this area is determined.

Ключові слова: *недержавні інституції, національна безпека, державне регулювання, державна реєстрація, суб'єкти державної реєстрації.*

Keywords: *non-state institutions, national security, government regulation, state registration, subjects of state registration.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Протягом останніх років в Україні запроваджуються заходи, метою яких є створення умов, що сприяють підвищенню підприємницької та громадської активності, а також усунення

зайвого адміністративного втручання держави в діяльність суб'єктів господарювання та громадського сектору, яке негативно впливає на підприємницьку діяльність та формування громадянського суспільства. Проте це не означає, що держава повинна відмовитись від легалізації недержавних інституцій, особливо тих, діяльність яких прямо чи опосередковано впливає на національну безпеку. Їх легалізація здійснюється шляхом передбаченої законодавством України обов'язкової державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, більшість з яких є недержавними інституціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідження окремих питань державної реєстрації висвітлено в працях вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких, зокрема, В. Авер'янов [2], Д. Бахрах [4], М. Гурковський [7], О. Квасницька [9], Л. Котяш [14], А. Кнутов, С. Плаксин, А. Чаплинський [10].

Тлумачення змісту поняття “реєстрація”, які містяться у словникових та енциклопедичних джерелах, загалом зводяться до наступного:

приведення до відома чого-небудь; занесення в списки (від лат. “registrum” – внесене, записане) [29, с. 547];

дія за значенням реєструвати, тобто вносити кого-, що-небудь у список, книгу для запису справ, документів, майна, земельних володінь і т. ін. з метою обліку або надання йому законної чинності; фіксація переважно за допомогою приладів якого-небудь явища, спостереження, факту [23, с. 484–485];

запис в офіційних книгах чи списках торговельних або промислових підприємств, який з давніх часів існує в країнах Західної Європи [3, с. 455].

Серед вітчизняних та зарубіжних науковців, більшість з яких є представниками юридичних наук, немає однастайності у тлумаченні поняття “реєстрація”, а також і у визначенні змісту та мети державної реєстрації.

Так, Д. Бахрах вважає, що реєстрація полягає у перевірці законності фактів, їхньому офіційному визнанні й подальшому обліку [4, с. 377]. Її здійснення покладено на уповноважені державні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування (далі – ОМС).

О. Квасницька розглядає державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності як інститут – сукупність норм, що регулюють відносини щодо організації підприємницької діяльності між заявниками та державними реєстраторами, під час здійснення останніми реєстраційної діяльності [9, с. 170–171].

С. Лихачов визначає реєстрацію як передбачений законом порядок дій, що вчинюються органом державної реєстрації з метою фіксації юридичних фактів, що відображають виникнення, зміну або припинення статусу суб'єкта підприємницької діяльності [16].

А. Рябко вважає реєстрацію контрольно-правовим засобом, за допомогою якого підконтрольний суб'єкт, який виконав усі приписи закону щодо виконання дій, оформлення документів, сплати мит, повинен бути зареєстрований, а орган, що реєструє, не вправі йому відмовити. Він вважає, що реєстрація, тобто внесення до спеціальних списків, реєстрів, реєстрів, кадастрів різних фактів, що мають юридичне значення, матеріальних об'єктів, нерухомості, юридичних актів, підприємств проводиться головним чином з метою обліку [21, с. 104].

На думку Н. Саніахметової, державна реєстрація є загальною умовою здійснення підприємницької (господарської) діяльності будь-яким її суб'єктом незалежно від його організаційно-правової форми і виду здійснюваної діяльності [22, с. 7].

М. Тіхоміров зазначає, що реєстрація – це юридичний акт визнання та підтвердження правомочним суб'єктом, фактів, подій або явищ, які підлягають обліку та реєстрації, які надають об'єкту реєстрації законності, роблять його юридично значущим [26, с. 742].

Отже, аналіз тлумачення поняття “державна реєстрація” вітчизняними та зарубіжними науковцями свідчить про певну невизначеність його змісту.

Ще одним питанням, якому дослідники приділяють значну увагу є співвідношення державної реєстрації з дозвільною системою та дозвільною діяльністю. Так, А. Агапов допускає, що реєстрація є однією із форм державної дозвільної політики поряд з ліцензуванням і сертифікацією, оскільки їх реалізація має істотні правові наслідки для суб'єктів правовідносин [1, с. 302].

Д. Бахрах вважає, що державна реєстрація схожа з дозвільною системою. Проте під час реєстрації не приймається адміністративний акт, що дозволяє діяльність, оскільки реєстрація полягає в перевірці законності фактів, їх офіційному визнанні й подальшому обліку, а видача дозволів із подальшим наглядом пов'язана з певними видами діяльності, наділенням правами відповідних суб'єктів [4, с. 338].

Деякі російські науковці [10] розглядають державну реєстрацію як складову частину дозвільної діяльності.

М. Гурковський вважає, що розбіжності в думках науковців обумовлені багатогранністю (багатоаспектністю) цього інституту. Зокрема, при державній реєстрації юридичних осіб в органах державної виконавчої влади або ОМС, кінцевою метою є наділення заявника відповідними правами й обов'язками внаслідок одержання ним відповідного свідоцтва. Дослідник вважає, що можна констатувати наявність у правовідносинах, що виникають з цього приводу, деяких характерних рис дозвільних правовідносин [7, с. 19]. У той же час реєстрація є ефективним засобом управлінського впливу, оскільки окремі права та обов'язки виникають лише у зв'язку з наявністю засвідчення факту створення або припинення інституції, засвідчення

факту наявності у неї відповідного статусу, що слугує регулятором суспільно важливої поведінки. Отже, як зазначає М. Гурковський, однозначно відносити правовідносини, що виникають під час державної реєстрації, до сфери дозвільної системи не зовсім доцільно, оскільки відсутність у деяких із них різновидів обов'язкових елементів унеможливує належність їх до цього інституту [7, с. 20].

Ю. Куц та С. Краснощорова зазначають, що реєстрація у світовій практиці традиційно належить до управлінських послуг [15, с. 10-11]. І. Коліушко та В. Тимошук відносять реєстрацію та ведення реєстрів до окремої групи управлінських послуг і, як приклад, наводять реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності [12, с. 30-34]. Тобто вищезазначені дослідники відносять реєстрацію до адміністративних послуг.

Водночас, Т. Закупень зазначає, що метою державної реєстрації юридичних осіб і приватних підприємств є здійснення державного контролю за веденням господарської діяльності, оподаткування, одержання відомостей статистичного обліку для здійснення регулювання економіки, надання зацікавленим особам інформації про зареєстровані права [8, с. 12].

С. Лихачов метою реєстрації вважає легітимацію певного виду діяльності того чи іншого суб'єкта [16, с. 82].

І лише у К. Спектор, яка вважає, що за допомогою державної реєстрації та ведення уніфікованого обліку держава забезпечує суспільну та державну безпеку, а також визнає правоздатність суб'єктів у певній сфері діяльності [24, с. 38], державна реєстрація пов'язується із забезпеченням суспільної та державної безпеки.

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що сьогодні у наукових працях міститься достатньо визначень поняття “державна реєстрація” та розуміння її мети, проте жодне з них може претендувати на універсальність, оскільки висвітлюючи окремі її сторони, дослідники часто приходять до протилежних висновків. Зокрема, як зазначає О. Трофимова, розумінню державної реєстрації як форми управлінських дій може бути протиставлена позиція вчених, які досліджують її внутрішній зміст [27, с. 73].

Підсумовуючи аналіз наведених вище тверджень вітчизняних та зарубіжних науковців можна дійти висновку, що державна реєстрація є правостановлюючим фактом визнання державою законного статусу недержавної інституції. Факт державної реєстрації має вирішальне значення для можливості легального здійснення недержавною інституцією господарської, підприємницької або громадської діяльності. Тому, на нашу думку, таке розуміння змісту державної реєстрації найповніше виражає її сутність.

Також вважаємо за доцільне відзначити, що сьогодні чинне законодавство України не передбачає видачі свідоцтва про державну реєстрацію. Крім того, на нашу думку варто звернути увагу на те, що державній реєстрації підлягають не лише юридичні особи та фізичні особи – підприємці, які є суб'єктами підприємницької діяльності (суб'єктами господарювання), але й юридичні особи та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, які займаються громадською діяльністю і формують громадянське суспільство, на що більшість науковців не звертає уваги, зосереджуючись на суб'єктах господарської та підприємницької діяльності.

Зазначене свідчить, що дослідження науковців зосереджені на правовому регулюванні державної реєстрації юридичних осіб та/або суб'єктів підприємницької діяльності. Отже, державна реєстрація як захід державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки ними не розглядається.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження організаційно-правових засад державної реєстрації недержавних інституцій (юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи), повноважень суб'єктів зазначеної державної реєстрації для визначення ролі державної реєстрації у державному регулюванні діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В Україні правове регулювання державної реєстрації недержавних інституцій базується на:

Конституції України;

Законі України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань” (далі – Закон про державну реєстрацію), інших законах України, які регламентують заснування та діяльність недержавних інституцій, серед яких, зокрема, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, закони України “Про свободу совісті та релігійні організації”, “Про органи місцевого самоврядування в Україні”, “Про професійних творчих працівників та творчі спілки”, “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”, “Про політичні партії”, “Про громадські об'єднання”, “Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності”, “Про благодійну діяльність та благодійні організації”, “Про банки і банківську діяльність”, “Про телебачення і радіомовлення”, “Про торгово-промислові палати” та інші;

– міжнародних договорах України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

– інших нормативно-правових актах (укази Президента України, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, інших державних органів, до компетенції яких належить формування та реалізація державної політики у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, а також державне регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки).

Цивільний кодекс України [28] передбачає, що фізична особа здійснює своє право на підприємницьку діяльність за умови її державної реєстрації в порядку, встановленому Законом про державну реєстрацію (стаття 50). Юридична особа підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому зазначеним Законом (стаття 89).

Господарський кодекс України [6] встановлює, що в рамках державного контролю та нагляду за господарською діяльністю суб'єкт господарювання підлягає державній реєстрації відповідно до цього Кодексу та закону (стаття 19) як юридична особа чи фізична особа – підприємець у порядку, визначеному законом (стаття 58).

Крім цього, закони України, що регулюють утворення, діяльність та припинення окремих видів недержавних інституцій також передбачають їх державну реєстрацію. Зазначені недержавні інституції поділяються на дві категорії – юридичні особи та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи.

Отже, недержавні інституції можуть мати статус юридичної особи, фізичної особи – підприємця або громадського формування, що не має статусу юридичної особи.

В Україні відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців регулює Закон про державну реєстрацію. Тобто, можна стверджувати, що зазначений закон регламентує легалізацію інституцій, у тому числі і недержавних. Зазначений Закон визначає державну реєстрацію юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців (далі – державна реєстрація) як офіційне визнання шляхом засвідчення державою факту створення або припинення юридичної особи, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, засвідчення факту наявності відповідного статусу громадського об'єднання, професійної спілки, її організації або об'єднання, політичної партії, організації роботодавців, об'єднань організацій роботодавців та їхньої символіки, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, зміни відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, про юридичну особу та фізичну особу – підприємця, який є єдиною державною інформаційною системою, що забезпечує збирання, накопичення, обробку, захист, облік та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, а також проведення інших реєстраційних дій, передбачених Законом про державну реєстрацію [17].

Юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому Законом про державну реєстрацію порядку [28]. Фізична особа – підприємницька – це фізична особа з повною цивільною дієздатністю, яка для ведення не забороненої законом підприємницької діяльності зареєстрована у встановленому Законом про державну реєстрацію порядку. Громадськими формуваннями Закон про державну реєстрацію визначає політичні партії, структурні утворення політичних партій, громадські об'єднання, місцеві осередки громадського об'єднання із статусом юридичної особи, професійні спілки, їх об'єднання, організації профспілки, передбачені статутом профспілки та їх об'єднання, творчі спілки, місцеві осередки творчих спілок, постійно діючі третейські суди, організації роботодавців, їх об'єднання, відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій, представництва, філії іноземних благодійних організацій [17].

Дія Закону про державну реєстрацію поширюється на відносини, що виникають у сфері державної реєстрації юридичних осіб незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, їхньої символіки (у випадках, передбачених законом), громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців. Проте у ньому зазначається, що законом може бути встановлено особливості державної реєстрації громадських формувань. Крім того, представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності підлягають реєстрації в порядку, визначеному Законом України “Про зовнішньоекономічну діяльність”.

Варто зазначити, що відносини, які виникають у сфері державної реєстрації, регулюються Конституцією України, Законом про державну реєстрацію та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону. Водночас, якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші норми, ніж ті, що передбачені законодавством України про державну реєстрацію, застосовуються норми міжнародного договору.

Закон про державну реєстрацію передбачає застосування принципу мовчазної сфері державної реєстрації, згідно з яким державний реєстратор набуває право на проведення державної реєстрації та інших реєстраційних дій без одержання від державних органів у порядку та випадках, визначених цим Законом, відповідних документів (крім судових рішень та виконавчих документів) або відомостей, за умови, що відповідні державні органи у встановлений цим Законом строк не направили до державного реєстратора такі документи або відомості [17].

Державна реєстрація базується на таких основних принципах:

обов'язковості державної реєстрації в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – Єдиний державний реєстр);

публічності державної реєстрації в Єдиному державному реєстрі та документів, що стали підставою для її проведення;

врегулювання відносин, пов'язаних з державною реєстрацією, та особливостей державної реєстрації виключно Законом про державну реєстрацію;

державної реєстрації за заявницьким принципом;

єдності методології державної реєстрації;

об'єктивності, достовірності та повноти відомостей у Єдиному державному реєстрі;

внесення відомостей до Єдиного державного реєстру виключно на підставі та відповідно до Закону про

державну реєстрацію;

відкритості та доступності відомостей Єдиного державного реєстру [17].

При цьому державна реєстрація проводиться незалежно від місця знаходження юридичної чи фізичної особи в межах АР Крим, області, міст Києва та Севастополя, крім державної реєстрації на підставі документів, поданих в електронній формі, що проводиться незалежно від місця знаходження юридичної чи фізичної особи в межах України. За рішенням Міністерства юстиції України державна реєстрація на підставі документів, поданих у паперовій формі, може проводитися в межах декількох вищезазначених адміністративно-територіальних одиниць.

Закон регламентує здійснення державної реєстрації юридичних осіб у разі виділу, злиття, перетворення, поділу та приєднання, а також встановлює, що фізична особа – підприємець позбавляється статусу підприємця з дати внесення до Єдиного державного реєстру запису про державну реєстрацію припинення підприємницької діяльності цією фізичною особою.

Систему органів у сфері державної реєстрації становлять сукупність суб'єктів державної реєстрації, а саме:

Міністерство юстиції України – у разі державної реєстрації політичних партій, всеукраїнських професійних спілок, їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців; відокремлених підрозділів іноземних неурядових організацій, представництв, філій іноземних благодійних організацій, постійно діючих третейських судів, засновниками яких є всеукраїнські громадські організації, всеукраїнських творчих спілок, символики громадських формувань;

територіальні органи Міністерства юстиції України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі – у разі державної реєстрації первинних, місцевих, обласних, регіональних та республіканських професійних спілок, їх організацій та об'єднань, структурних утворень політичних партій, регіональних (місцевих) творчих спілок, територіальних осередків всеукраїнських творчих спілок, місцевих, обласних, республіканських АР Крим, Київської та Севастопольської міських організацій роботодавців та їх об'єднань, постійно діючих третейських судів, громадських об'єднань, їх відокремлених підрозділів, громадських об'єднань, що не мають статусу юридичної особи, підтвердження всеукраїнського статусу громадського об'єднання;

виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська та Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, нотаріуси, акредитовані суб'єкти – у разі державної реєстрації інших юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [17].

При цьому, виконавчі органи сільських, селищних та міських рад (крім міст обласного та/або республіканського АР Крим значення) набувають повноважень з державної реєстрації інших юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців відповідно до Закону про державну реєстрацію у разі прийняття відповідною радою такого рішення.

Акредитованим суб'єктом може бути юридична особа публічного права, у трудових відносинах з якою перебуває не менше ніж три державні реєстратори та яка до початку здійснення повноважень у сфері державної реєстрації уклала: договір страхування цивільно-правової відповідальності з мінімальним розміром страхової суми у тисячу мінімальних розмірів заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року; договір з іншим суб'єктом державної реєстрації та/або нотаріусом (у разі коли акредитований суб'єкт здійснює повноваження виключно в частині забезпечення прийняття та видачі документів у сфері державної реєстрації) [17]. Акредитація суб'єктів та моніторинг відповідності таких суб'єктів вимогам акредитації здійснюються Міністерством юстиції України у порядку, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1130 [18]. Список акредитованих суб'єктів державної реєстрації Міністерством юстиції України оприлюднений на сайті [25], згідно з яким державну реєстрацію здійснюють акредитовані недержавні інституції, більшість з яких є комунальними підприємствами.

До повноважень Міністерства юстиції України у сфері державної реєстрації належить:

формування державної політики у сфері державної реєстрації;

нормативно-правове, методологічне та інформаційне забезпечення у цій сфері;

координація діяльності у сфері державної реєстрації громадських формувань;

контроль за діяльністю у сфері державної реєстрації, у тому числі шляхом постійного моніторингу реєстраційних дій в Єдиному державному реєстрі відповідно до Закону про державну реєстрацію та прийняття обов'язкових до виконання рішень, передбачених цим Законом;

здійснення повноважень держателя Єдиного державного реєстру;

визначення технічного адміністратора;

забезпечення надання доступу до Єдиного державного реєстру державним реєстраторам, уповноваженим особам суб'єктів державної реєстрації прав, іншим суб'єктам відповідно до Закону про державну реєстрацію та прийняття рішень про тимчасове блокування або анулювання такого доступу у випадках, передбачених цим Законом;

розгляд скарг на рішення, дії або бездіяльність державних реєстраторів, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції України та прийняття обов'язкових до виконання рішень, передбачених Законом про державну реєстрацію;

складання протоколів про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення;

взаємодія з державними органами, ОМС, міжнародними організаціями з питань державної реєстрації;

державна реєстрація політичних партій, всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, відокремлених підрозділів іноземних неурядових організацій, представництв, філій іноземних благодійних організацій, постійно діючих третейських судів, засновниками яких є всеукраїнські громадські організації, всеукраїнських творчих спілок, символики громадських формувань; надання виписок у паперовій формі для проставлення апостилю та проставлення на них апостилю; здійснення інших повноважень, передбачених Законом про державну реєстрацію та іншими нормативно-правовими актами.

До повноважень інших суб'єктів державної реєстрації належить забезпечення: прийому документів, поданих для державної реєстрації; державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій; ведення Єдиного державного реєстру та надання відомостей з нього; формування та зберігання реєстраційних справ; здійснення інших повноважень, передбачених Законом про державну реєстрацію та іншими нормативно-правовими актами.

Акредитовані суб'єкти можуть здійснювати усі повноваження, віднесені Законом про державну реєстрацію до повноважень інших суб'єктів державної реєстрації, або здійснювати повноваження щодо забезпечення прийняття та видачі документів у сфері державної реєстрації на підставі договору з іншим суб'єктом державної реєстрації та/або нотаріусом.

Закон про державну реєстрацію встановлює вимоги до освіти та кваліфікації державного реєстратора, а також визначає його обов'язки, зокрема, щодо прийому документів, їх перевірки на наявність підстав для зупинення розгляду документів або для відмови у державній реєстрації та у разі їх відсутності проведення реєстраційної дії шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру, ведення Єдиного державного реєстру та реєстраційних справ, а також визначає, що він проводить не має права.

При цьому втручання будь-яких органів, їх посадових осіб, громадян, юридичних осіб та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, у діяльність державного реєстратора під час проведення реєстраційних дій, крім випадків, передбачених Законом про державну реєстрацію, забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом. Разом з тим, у разі збройного конфлікту, тимчасової окупації, проведення антитерористичної операції Міністерство юстиції України може прийняти рішення про тимчасове блокування доступу до Єдиного державного реєстру державних реєстраторів, що діють на відповідній території (нотаріальному окрузі).

Законом передбачено створення Єдиного державного реєстру та порталу електронних сервісів і встановлено вимоги до їх програмного забезпечення.

Так, Єдиний державний реєстр створюється з метою забезпечення державних органів та ОМС, а також учасників цивільного обороту достовірною інформацією про юридичних осіб, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців з Єдиного державного реєстру. Він ведеться державною мовою з використанням програмного забезпечення, розробленого відповідно до державних стандартів, що забезпечує його сумісність і взаємодію з іншими інформаційними системами та мережами, що становлять інформаційний ресурс держави. При цьому, до Єдиного державного реєстру не вносяться відомості, що становлять державну таємницю, а сам реєстр та його програмне забезпечення є об'єктом права державної власності.

Портал електронних сервісів, серед іншого, повинен забезпечувати:

- подання документів в електронній формі для державної реєстрації, ліцензування видів господарської діяльності, видачі документів дозвільного характеру;
- контроль за повнотою заповнення заяви про державну реєстрацію, ліцензування видів господарської діяльності, видачі документів дозвільного характеру;
- оприлюднення результатів надання адміністративних послуг;
- формування та подання запитів в електронній формі про надання витягів;
- перегляд, копіювання та роздрукування виписки, витягу, інших документів та відомостей з Єдиного державного реєстру;

- сплату адміністративного збору та оплату надання відомостей з Єдиного державного реєстру з використанням платіжних систем через мережу Інтернет у режимі реального часу;

- доступ державних органів, у тому числі судів, органів Національної поліції, органів прокуратури, органів СБУ, а також ОМС та їх посадових осіб до відомостей з Єдиного державного реєстру.

Порядок його функціонування визначено Міністерством юстиції України [20].

Відомості про юридичну особу, громадське формування, що не має статусу юридичної особи, та фізичну особу – підприємця вносяться до Єдиного державного реєстру на підставі відповідних заяв про державну реєстрацію; документів, що подаються для проведення інших реєстраційних дій; відомостей, отриманих у результаті інформаційної взаємодії між Єдиним державним реєстром та інформаційними системами державних органів. Крім того, до нього вносяться:

- відомості про ліцензування виду господарської діяльності суб'єкта господарювання, а саме: вид господарської діяльності, на який видано ліцензію; найменування та ідентифікаційний код органу ліцензування, що прийняв рішення про її видачу; дата і номер рішення органу ліцензування про надання та відмову у наданні ліцензії (із зазначенням підстави для такої відмови); відомості про місця та засоби провадження ліцензіатом виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, подання яких органу ліцензування передбачено ліцензійними умовами; підстави, дата і номер рішення про анулювання ліцензії, дата набрання ним чинності;

дата видачі ліцензії; відомості про орган ліцензування (найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код) та ім'я посадової особи, що внесла запис до Єдиного державного реєстру; дані про оприлюднення результатів розгляду документів, поданих для ліцензування;

відомості про видачу документів дозвільного характеру (далі – ДДХ), а саме: об'єкт, на який видано ДДХ; назва виданого ДДХ; дата і номер рішення про видачу ДДХ або повідомлення про відмову у його видачі (із зазначенням підстави для відмови); строк дії ДДХ (необмеженість строку дії документа); дата видачі ДДХ; підстави, дата і номер рішення про анулювання ДДХ; дата надходження декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства; дата і номер судового рішення про визнання анулювання ДДХ безпідставним; дата поновлення безпідставно анульованого ДДХ; відомості про дозвільний орган (найменування, місцезнаходження та ідентифікаційний код) та ім'я посадової особи, яка внесла запис до Єдиного державного реєстру; дата видачі ДДХ; дані про оприлюднення результатів розгляду документів, поданих для видачі ДДХ.

Відомості, що містяться в Єдиному державному реєстрі, використовуються для ідентифікації юридичної особи або її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, фізичної особи – підприємця, у тому числі під час провадження ними господарської діяльності та відкриття рахунків у банках та інших фінансових установах. Зазначені відомості є відкритими і загальнодоступними (крім реєстраційних номерів облікових карток платників податків та паспортних даних) та у випадках, передбачених Законом про державну реєстрацію, за їх надання стягується плата.

Результати надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації, у тому числі виписки (крім реєстраційних номерів облікових карток платників податків та паспортних даних), підлягають обов'язковому безоплатному оприлюдненню на порталі електронних сервісів.

Закон встановлює вимоги до оформлення документів, що подаються для державної реєстрації (стаття 15), вимоги до найменування юридичної особи або її відокремленого підрозділу (стаття 16). При цьому зазначається, що законами можуть бути встановлені особливості найменування товариств, холдингових компаній, банків, пенсійних фондів, корпоративних інвестиційних фондів, торгово-промислової палати, навчальних закладів, юридичних осіб, які мають ліцензію на здійснення страхової діяльності, волонтерських організацій, адвокатських бюро, операторів державних лотерей, асоціацій ОМС та їх добровільних об'єднань, політичних партій, громадських об'єднань, профспілок, їх організацій та об'єднань, організацій роботодавців, їх об'єднань.

Статтею 17 Закону про державну реєстрацію встановлено перелік документів, що подаються заявником для державної реєстрації юридичної особи. Так, для державної реєстрації створення юридичної особи (у тому числі в результаті виділу, злиття, перетворення, поділу), крім створення державного органу, ОМС, зокрема, подаються такі документи:

заява про державну реєстрацію створення юридичної особи;

документ, що підтверджує створення громадського формування, відповідність статуту юридичної особи, на підставі якого діє громадське формування, – у разі державної реєстрації громадського формування, що є самостійним структурним підрозділом у складі іншої юридичної особи;

відомості про керівні органи громадського формування;

установчий документ юридичної особи (установчий акт, статут, модельний статут, засновницький договір, одноособова заява (меморандум), положення тощо) – у разі створення юридичної особи на підставі власного установчого документа;

програма політичної партії – у разі державної реєстрації створення політичної партії;

документ, що підтверджує реєстрацію іноземної особи у країні її місцезнаходження (витяг із торговельного, банківського, судового реєстру тощо), – у разі створення юридичної особи, засновником (засновниками) якої є іноземна юридична особа.

Крім того, визначається перелік документів для державної реєстрації, зокрема:

припинення юридичної особи, припинення банку;

фізичної особи – підприємця, змін до відомостей про неї та припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця;

громадського об'єднання, що не має статусу юридичної особи, змін до відомостей про нього та про припинення його діяльності. При цьому визначається, що державна реєстрація громадського об'єднання, що не має статусу юридичної особи, здійснюється шляхом повідомлення про утворення такого громадського об'єднання;

структурних утворень політичної партії, що не мають статусу юридичної особи;

відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації, представництва, філії іноземної благодійної організації, яка здійснюється шляхом його акредитації без набуття статусу юридичної особи.

Закон про державну реєстрацію встановлює порядок та підстави проведення державної реєстрації та інших реєстраційних дій, а також визначає підстави для проведення спрощеної процедури державної реєстрації припинення юридичної особи шляхом її ліквідації та регламентується порядок її проведення. Порядок державної реєстрації, підготовки та оформлення рішень про реєстрацію громадських формувань, символіки та проведення інших реєстраційних дій визначається Міністерством юстиції України в Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи [19]. При цьому строк розгляду документів, поданих для державної реєстрації та проведення

інших реєстраційних дій, варіюється від 24 годин після надходження документів, поданих для державної реєстрації та проведення інших реєстраційних дій, крім вихідних та святкових днів, щодо юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, до 30 робочих днів з дати подання документів щодо державної реєстрації щодо політичної партії, творчої спілки, місцевого осередку творчої спілки.

Закон про державну реєстрацію визначає:

підстави для зупинення розгляду документів, поданих для державної реєстрації, а також для відмови у державній реєстрації. Так, підставою для відмови у державній реєстрації недержавної інституції, зокрема, є документи суперечать вимогам Конституції та законів України; наявні обмеження на зайняття підприємницькою діяльністю, встановлені законом;

вимоги до реєстраційних справ, а також порядок витребування (вилучення) та тимчасовий доступ до документів з реєстраційних справ;

порядок здійснення контролю за наявністю у громадського об'єднання, що підтвердило свій всеукраїнський статус, кількості відокремлених підрозділів, та виправлення помилок, допущених у відомостях Єдиного державного реєстру;

заходи, що вживаються суб'єктом державної реєстрації та державним реєстратором у разі виявлення порушення законодавства та порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності у сфері державної реєстрації.

Рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єкта державної реєстрації можуть бути оскаржені до Міністерства юстиції України та його територіальних органів або до суду. Крім того, Законом визначаються підстави для відмови у задоволенні скарги Міністерством юстиції України та його територіальними органами, а рішення, дії або бездіяльність Міністерства юстиції України та його територіальних органів можуть бути оскаржені до суду.

Контроль у сфері державної реєстрації здійснюється Міністерством юстиції України, у тому числі шляхом моніторингу реєстраційних дій в Єдиному державному реєстрі з метою виявлення порушень порядку державної реєстрації державними реєстраторами, уповноваженими особами суб'єктів державної реєстрації.

Суб'єкти державної реєстрації за порушення законодавства у сфері державної реєстрації несуть відповідальність у порядку, встановленому законом. Шкода, заподіяна суб'єктами державної реєстрації, підлягає відшкодуванню на підставі судового рішення, що набрало законної сили, у встановленому законом порядку. Особи, винні у внесенні до установчих документів або інших документів, що подаються для державної реєстрації, завідомо неправдивих відомостей, що підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру, несуть відповідальність, встановлену законом. Заявник несе відповідальність за відповідність копій документів в електронній формі оригіналам таких документів у паперовій формі.

За державну реєстрацію справляється адміністративний збір. За надання відомостей з Єдиного державного реєстру справляється плата. Їх розмір визначається Законом про державну реєстрацію.

Досліджуючи організаційно-правові засади державної реєстрації недержавних інституцій варто зазначити, що деякі науковці висловлюють думку про те, що передбачена міжнародними документами свобода асоціації передбачає свободу формального і неформального об'єднання, адже міжнародні пакти і Конституція України не обмежують її вимогами про реєстрацію. Зокрема, М. Хавронюк зазначає, що таку вимогу висувати і не можна, оскільки, по-перше, діяльність незареєстрованої організації сама по собі не створює загрози ні інтересам національної або громадської безпеки, ні інтересам запобігання заворушенням і злочинам, ні інтересам захисту здоров'я або моралі чи захисту прав і свобод інших людей. По-друге, вимога щодо обов'язкової реєстрації об'єднання як умови його законної діяльності рівноцінна вимозі обов'язкової реєстрації як умови здійснення будь-якого іншого права людини і громадянина [13, с. 167].

Проте, на нашу думку, в сучасних умовах не можна стверджувати про недемократичність вимоги щодо державної реєстрації недержавної інституції.

По-перше, під час державної реєстрації недержавні інституції подають установчий документ, який дозволяє суб'єктам державної реєстрації встановити відповідність їх програмних цілей або діяльності вимогам Конституції та законів України, у тому числі у сфері національної безпеки.

По-друге, відомості про недержавну інституцію, що містяться у Єдиному державному реєстрі, дозволяють іншим недержавним інституціям, громадянам та державним органам оперативно отримати достовірну інформацію про: її легальність, а отже законність діяльності; про припинення або перебування у процесі провадження у справі про банкрутство, санації; про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів); про статус недержавної інституції, її відокремлені підрозділи, види діяльності, якими вона займається, наявність ліцензій та/або ДДХ, а також про їх анулювання.

Це дозволяє іншим інституціям та громадянам уникати співпраці з нелегальними утвореннями, зокрема тими, що займаються шахрайством під виглядом вирішення соціальних питань, легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму, а громадськості та державним органам здійснювати нагляд (контроль) за діяльністю недержавних інституцій, у тому числі у сфері національної безпеки, захищати права споживачів, нормальні умови життєдіяльності населення, навколишнє природне середовище, боротися з недобросовісною конкуренцією та зловживанням монопольним становищем.

По-третє, державна реєстрація недержавних інституцій в тому чи іншому вигляді є світовою практикою, яка передбачає державну реєстрацію недержавних інституцій (юридичних осіб та комерсантів).

В світі існує декілька систем державної реєстрації недержавних інституцій:

дозвільна, за якої остаточне вирішення питання про створення юридичної особи приймається

державним органом на його розсуд;

явочна, за якої державні органи ставляться до відома про створення юридичної особи і, якщо цього вимагають правила, автоматично вносять його до реєстру;

нормативно-явочна, за якої державні органи приймають рішення про реєстрацію юридичної особи в порядку і на умовах, визначених нормативними актами, і не можуть на свій розсуд відмовити у державній реєстрації [5, с. 293].

В європейських країнах склалося два види державної реєстрації:

централізована, де реєстрація компаній належить до компетенції Міністерства торгівлі (Данія, Фінляндія), Міністерства юстиції (Іспанія), або реєстрацію здійснюють патентні відомства (Швеція), на фінансування яких використовується реєстраційний збір;

децентралізована (Австрія, Болгарія, Нідерланди, Німеччина, Польща, Португалія, Франція, Угорщина, Чехія) де органами реєстрації є суди, діяльність яких фінансується з державних джерел.

Щодо недержавних інституцій, які є громадськими організаціями, то за кордоном їх реєстрацію здійснюють Міністерство юстиції (Латвійська Республіка) [11, с. 21]; Міністерство юстиції та захисту прав споживачів (Німеччина); Міністерство юстиції (Іспанія); нотаріуси (Італія та Нідерланди), які, засвідчуючи документи громадської організації, подані на реєстрацію, перевіряють їх відповідність чинному законодавству та вносять до реєстру Міністерства юстиції [11, с. 22].

Підсумовуючи проведені дослідження ми вважаємо, що державна реєстрація є офіційним визнанням правоздатності недержавної інституції, способом впевнитися у законності її діяльності, тобто є одним з важливих засобів державного регулювання суспільних відносин, забезпечення прав громадян та захисту публічних інтересів. Вона сприяє державному обліку, збиранню та розповсюдженню повної публічно-достовірної інформації про недержавну інституцію та її діяльність, контролю за законністю виникнення, змін та припинення статусу недержавної інституції та її діяльності. Крім того, державна реєстрація є заходом державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки, оскільки під час проведення державної реєстрації недержавних інституцій суб'єкти державної реєстрації на підставі поданих недержавною інституцією документів визначають відповідність її програмних цілей або діяльності вимогам Конституції та законів України у сфері національної безпеки.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Проведений аналіз наукових праць та законодавчих актів дозволив дійти висновку, що державна реєстрація недержавних інституцій по-перше є складним процесом взаємодії між засновниками недержавної інституції і державою в особі суб'єктів державної реєстрації, по-друге офіційно визначає її статус, а по-третє є заходом державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки. Оскільки під час державної реєстрації недержавних інституцій (юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи), суб'єкти державної реєстрації встановлюють відповідність їх діяльності або програмних цілей нормам Конституції та законів України і, у разі відповідності, визнають за ними певний статус. Відомості про недержавну інституцію, що містяться у Єдиному державному реєстрі, дозволяють зацікавленим інституціям та громадськості отримати достовірну інформацію про наявність у неї відповідного статусу, наявність та чинність ліцензій та ДДХ, а отже про наявність у неї права займатися видами діяльності, які прямо чи опосередковано впливають на безпеку особи, суспільства, держави, довкілля. Це свідчить про те, що державна реєстрація недержавних інституцій та внесення відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру займає визначне місце у державному регулюванні діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки.

В ході дослідження встановлено, що суб'єктами державної реєстрації є центральний орган виконавчої влади (Міністерство юстиції України) та його територіальні підрозділи (в АР Крим, областях, мм. Києві та Севастополі), місцеві державні адміністрації (Київська та Севастопольська міські, районні та районні у мм. Києві та Севастополі), інші державні інституції (державні нотаріуси та акредитовані державні підприємства), а також недержавні інституції (виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, недержавні нотаріуси та акредитовані комунальні підприємства).

Подальші розвідки варто присвятити виявленню шляхів підвищення ефективності державного регулювання діяльності недержавних інституцій у сфері національної безпеки, у тому числі під час державної реєстрації недержавних інституцій та внесення інформації про них до Єдиного державного реєстру. Зокрема шляхом внесення інформації про виявлені громадянами, державними і недержавними інституціями та підтверджені в ході перевірок компетентними органами грубі порушення вимог законодавства щодо провадження діяльності недержавними інституціями (надання послуг, виготовлення продукції, виконання робіт, поширення інформації, які призвели до виникнення надзвичайних, кризових ситуацій з тяжкими наслідками для особи, суспільства, держави та довкілля).

Література.

1. Агапов А. Б. Федеральное административное право России: курс лекций / А. Б. Агапов. – М. : Юрист, 1997. – 349 с.
2. Административное право Украины. Академичний курс : Підруч. : У двох томах : Том 2. Особлива частина / Ред. колегія : В. Б. Авер'янов (голова). – Київ : Вид-во "Юридична думка", 2005. – 624 с.
3. Арсеньев К. К. Энциклопедический словарь / К. К. Арсеньев, Е. Е. Петрушевский. – Санкт-

Петербург, 1899. – Т. 26. – 704 с.

4. Бахрах Д. Н. Административное право России : учеб. для студ. вузов., обуч. по спец. “Юриспруденция” / Д. Н. Бахрах. – М. : НОРМА : ИНФРА-М, 2000. – 624 с.
5. Волконицкая Е. М. Правовое регулирование государственной регистрации коммерческих организаций в странах Европы и России / Е. М. Волконицкая. // Вестник Сибирского государственного аэрокосмического университета им. академика М. Ф. Решетнева. – 2006. – № 6. – С. 292–296.
6. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Гурковский М. П. Реєстраційна діяльність публічної адміністрації: організаційно-правовий аспект : монографія / М. П. Гурковский. – Львів : ЛьвДУВС, 2012. – 204 с.
8. Закупень Т. В. Государственная регистрация юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: научно-практическое пособие / Т. В. Закупень. – М. : Инфра-М, 2001. – 240 с.
9. Квасніцька О. О. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Квасніцька Ольга Олексіївна. – О., 2006. – 202 с.
10. Кнутов А. В. Разрешительная деятельность в Российской Федерации / А. В. Кнутов, С. М. Плаксин, А. В. Чаплинский. – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2017. – 383 с.
11. Коваленко В. В. Громадські організації в Україні: взаємодія між трьома секторами / В. В. Коваленко, О. О. Юлдашев. – К. : МАУП, 2007. – 224 с.
12. Коліушко І. Управлінські (адміністративні) послуги – новела адміністративного права / І. Коліушко, В. Тимошук. // Право України. – 2001. – № 5. – С. 30–34.
13. Конституція України: коментар законодавства України про права та свободи людини і громадянина: навч. посібн. / [авт.-уклад. М. І. Хавронюк]. – [2-ге вид., переробл. і допов.]. – Офіц. текст. – К. : Вид-во А. С. К., 2003. – 384 с. – (Нормативні документи та коментарі).
14. Котяш Л. П. Адміністративно-правове регулювання державної реєстрації юридичних осіб в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Котяш Лада Павлівна. – К., 2017. – 217 с.
15. Куц Ю. О. Якісні адміністративні послуги – головна умова підвищення довіри населення до органів влади: монографія / Ю. О. Куц, С. В. Краснощорова та ін. – Х. : ХарРІНАДУ “Магістр”, 2006. – 192 с.
16. Лихачов С. В. Дозвільне провадження в адміністративному процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Сергій Васильович Лихачов. – Х. : НУВС, 2001. – 177 с.
17. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV (в редакції Закону від 26 листопада 2015 р. № 835-VIII). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
18. Про затвердження Порядку акредитації суб'єктів державної реєстрації та моніторингу відповідності таких суб'єктів вимогам акредитації [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1130. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1130-2015-%D0%BF/paran9#n9>
19. Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 09 лютого 2016 р. № 359/5. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0200-16/paran20#n20>
20. Про затвердження Порядку функціонування порталу електронних сервісів юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 23 березня 2016 р. № 784/5. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0427-16/paran15#n15>
21. Рябко А. И. Социальный контроль и его правовые формы (вопросы теории): монография / А. И. Рябко. – Ростов-на-Дону : РЮИ МВД России, 1999. – 352 с.
22. Саниахметова Н. А. Юридический справочник предпринимателя / Н. А. Саниахметова ; изд. 7-е, перераб. и доп. – Х. : ООО “Одиссей”, 2005. – 992 с.
23. Словник української мови : в 11 т. / Редкол. : І. К. Білодід (голова) та інші ; Акад. наук Укр. РСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – Київ : Наук. думка, 1970–1980. – Том 8, 1977. – 927 с.
24. Спектор Е. И. Развитие административного законодательства о государственной регистрации / Е. И. Спектор. // Журнал российского права. – 2002. – № 7. – С. 36–49.
25. Список акредитованих суб'єктів державної реєстрації [Електронний ресурс] / Департамент державної реєстрації та нотаріату Міністерства юстиції України. – Режим доступу : <https://minjust.gov.ua/spysok-akred-sdr>
26. Тихомирова Л. В. Юридическая энциклопедия / Л. В. Тихомирова, М. Ю. Тихомиров ; ред. М. Ю. Тихомиров. – 5-е изд., доп. и перераб. – М. : Юриформцентр, 2006. – 971 с.
27. Трофимова Е. В. Правовые механизмы легитимации субъектов предпринимательства : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Трофимова Елена Валерьевна. – М., 2013. – 239 с.
28. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
29. Чудинов А. Н. Словарь иностранных слов, вошедших в состав русского языка. / Под ред. А. Н. Чудинова ; изд-е 3-е, испр. и доп. – СПб. : Изд.-е В. И. Губинского, 1910. – 676 с.

References.

1. Agapov, A. B. (1997), *Federal'noe administrativnoe pravo Rossii* [Federal administrative law of Russia], Jurist#, Moscow, Russia.
2. Aver'ianov, V. B. (2005), *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichnyj kurs. Tom 2. Osoblyva chastyna* [Administrative Law of Ukraine. Academic course. Vol. 2. Special part], Yurydychna dumka, Kyiv, Ukraine.
3. Arsen'ev, K. K., Petrushevskij, E. E. (1899), *Jenciklopedicheskij slovar'* [Encyclopaedic Dictionary], Vol. 26, St. Petersburg, Russia.
4. Bahrah, D. N. (2000), *Administrativnoe pravo Rossii* [Administrative law of Russia], NORMA : INFRA-M, Moscow, Russia.
5. Volkonickaja, E. M. (2006), "Legal regulation of the state registration of commercial organizations in the countries of Europe and Russia", *Vestnik Sibirskogo gosudarstvennogo ajerokosmicheskogo universiteta im. akademika M. F. Reshetneva*, vol. 6, pp. 292–296.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "Economic Code of Ukraine", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Accessed 15 February 2018).
7. Hurkovs'kyj, M. P. (2012), *Reiestratsijna diial'nist' publichnoi administratsii: orhanizatsijno-pravovyj aspekt* [Registration activity of public administration: organizational and legal aspect], L'vDUVS, Lviv, Ukraine.
8. Zakupen', T. V. (2001), *Gosudarstvennaja registracija juridicheskich lic i individual'nyh predprinimatelej* [State registration of legal entities and individual entrepreneurs], Infra-M, Moscow, Russia.
9. Kvasnits'ka, O. O. (2006), "Legal regulation of state registration of subjects of entrepreneurial activity", Ph.D. Thesis, Commercial law; economic-procedural law, National Law Academy of Odessa, Odessa, Ukraine.
10. Knutov, A. V., Plaksin, S. M., Chaplinskij, A. V. (2017), *Razreshitel'naja dejatel'nost' v Rossijskoj Federacii* [Permissive activity in the Russian Federation], Izd. dom Vysshej shkoly jekonomiki, Moscow, Russia.
11. Kovalenko, V. V., Yuldashev, O. O. (2007), *Hromads'ki orhanizatsii v Ukraini: vzaiemodiia mizh tr'oma sektoramy* [NGOs in Ukraine: interaction between the three sectors], MAUP, Kyiv, Ukraine.
12. Koliushko, I., Tymoschuk, V. (2001), "Administrative (administrative) services – a novel of administrative law", *Pravo Ukrainy*, vol. 5, pp. 30–34.
13. Khavroniuk, M. I. (2003), *Konstytutsiia Ukrainy: komentar zakonodavstva Ukrainy pro prava ta svobody liudyny i hromadianyna* [The Constitution of Ukraine: a commentary on the legislation of Ukraine on the rights and freedoms of man and citizen], 2nd ed, Vyd-vo A. S. K., Kyiv, Ukraine.
14. Kotiash, L. P. (2017), "Administrative and legal regulation of state registration of legal entities in Ukraine", Ph.D. Thesis, Administrative law and process; finance law; information law, Research Institute of Public Law, Kyiv, Ukraine.
15. Kuts, Yu. O., Krasnop'orova, S. V. (2006), *Yakisni administrativni posluhy – holovna umova pidvyschennia doviry naselennia do orhaniv vlady* [Qualitative administrative services are a prime condition for increasing public confidence in the authorities], KharRINADU "Mahistr", Kharkiv, Ukraine.
16. Lykhachov, S. V. (2001), "Permitted proceedings in the administrative process", Ph.D. Thesis,, Administrative law and process; finance law; information law, National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine.
17. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine "On state registration of legal entities, individuals – entrepreneurs and public formations", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (Accessed 15 February 2018).
18. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), "Resolution "On Approval of the Procedure for Accreditation of the State Registration Subjects and Monitoring the Compliance of Such Subjects with the Requirements of Accreditation", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1130-2015-%D0%BF/paran9#n9> (Accessed 15 February 2018).
19. Ministry of Justice of Ukraine (2016), "Order "On Approval of the Procedure for State Registration of Legal Entities, Individuals – Entrepreneurs and Non-Governmental Associations, Which Have No Legal Status", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0200-16/paran20#n20> (Accessed 15 February 2018).
20. Ministry of Justice of Ukraine (2016), "Order "On Approval of the Procedure for the Functioning of the Portal for Electronic Services of Legal Entities, Individuals – Entrepreneurs and Non-Governmental Associations that do not have the status of a legal entity", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0427-16/paran15#n15> (Accessed 15 February 2018).
21. Rjabko, A. I. (1999), *Social'nyj kontrol' i ego pravovye formy (voprosy teorii)* [Social control and its legal forms (questions of the theory)], RJuI MVD Rossii, Rostov-na-Donu, Russia.
22. Sanyakhmetova, N. A. (2005) *Yurydycheskij spravochnyk predprynimatelia* [Legal directory of the businessman], 7nd ed, OOO "Odyssej", Kharkiv, Ukraine.
23. Bilodid, I. K. (1977), *Slovnnyk ukrains'koi movy* [Dictionary of the Ukrainian language], vol. 8, Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.
24. Spektor, E. I. (2002), "Development of administrative legislation on state registration", *Zhurnal rossijskogo prava*, vol. 7, pp. 36–49.
25. Department of state registration and notary of the Ministry of Justice of Ukraine (2018) "List of accredited state registration entities", available at: <https://minjust.gov.ua/spysok-akred-sdr> (Accessed 15 February 2018).

26. Tihomirova, L. V., Tihomirov, M. Ju. (2006), *Juridicheskaja jenciklopedija* [Legal Encyclopedia], 5 nd ed, Jurinformcentr, Moscow, Russia.
27. Trofimova, E. V. (2013), “Legal mechanisms of legalization of subjects of entrepreneurship”, Ph.D. Thesis, Civil law; business law; family law; international private law, Moscow State Law University named after O. E. Kutafin, Moscow, Russia.
28. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), The Law of Ukraine “The Civil Code of Ukraine”, available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (Accessed 15 February 2018).
29. Chudinov, A. N. (1910), *Slovar' inostrannyh slov, voshedshih v sostav russkogo jazyka* [Dictionary of foreign words that are part of the Russian language], 3rd ed, Izd.-e V. I. Gubinskogo, St. Petersburg, Russia.

Стаття надійшла до редакції 16.02.2018 р